

گزیده‌ای از آیین‌نامه آموزشی مرکز آموزش عالی شهید مدرس شهرضا

تعاریف

- دانشگاه

به همه دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی اعم از آموزشی و پژوهشی، روزانه و شبانه دولتی و غیر دولتی «دانشگاه» گفته می‌شود.

- گروه آموزشی

گروه آموزشی واحدی از یک دانشکده یا دانشگاه است، که در یک رشته خاص یا چند رشته متجانس فعالیت دارد. مانند گروه ریاضی، گروه صنایع و نظایر آن.

- دوره

منظور از دوره در نظام آموزش عالی، مدت زمانی است که دانشجو وارد دانشگاه شده و در یک رشته خاص تحصیل می‌کند و در آن رشته فارغ التحصیل می‌شود. مانند دوره کاردانی، دوره کارشناسی و...

- رشته

رشته یکی از شعب فرعی از گروه‌های علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی، هنر، تربیت معلم و علمی - کاربردی) است که از لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارآیی مشخص می‌انجامد. دروس مشترک در دو رشته متفاوت نباید از ۳۰ درصد واحدها در هر دو رشته تجاوز کند.

- گرایش

هریک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد، گرایش نامیده می‌شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدهای رشته کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها بیشتر باشد.

شرایط ورود و نام نویسی

- شرایط ورود

نحوه پذیرش دانشجو در مرکز آموزش عالی شهید مدرس شهرضا از طریق آزمون سراسری (که توسط سازمان سنجش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برگزار می‌گردد) صورت می‌گیرد، بدین ترتیب که داوطلب در صورت تمایل باید کد رشته‌های موجود در این دانشگاه را از دفترچه شماره ۲ کنکور سراسری استخراج و در فرم انتخاب رشته به عنوان یکی از رشته‌های مورد علاقه ثبت نماید.

- نام نویسی

پذیرفته شدگان آزمون ورودی، موظفند در مهلت‌هایی که توسط دانشگاه اعلام می‌شود، برای نام نویسی و انتخاب واحد مراجعه نمایند. عدم مراجعه برای نام نویسی در نخستین نیمسال پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

دانشجو موظف است در هر نیمسال، در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند، برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجو برای نام‌نویسی بدون اطلاع و عذر موجه، در یک نیمسال، بمنزله انصراف از تحصیل است. در صورت تأخیر و یا عذر موجه حق انتخاب واحد و ادامه تحصیل رادر آن نیمسال ندارد ولی آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب می‌شود.

تبصره: دانشجو موظف است علل موجه خود را در خود داری از نام‌نویسی با دلایل مستند بطور مکتوب در اولین ماه بعد از آغاز هر نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه اطلاع دهد.

- منع تحصیل همزمان

دانشجو در یک زمان حق نام‌نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و در هر رشته بیش از یک گرایش در یک یا چند دانشگاه را نخواهد داشت. در صورت تخلف از ادامه تحصیل در یکی از رشته‌های انتخابی به تشخیص کمیسیون بررسی موارد خاص وزارت محروم و

سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می‌شود و دانشجو در این حال موظف است کلیه هزینه های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه های تعیین شده به دانشگاه ذی ربط بپردازد.

تبصره: دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان) از شمول این ماده مستثنی هستند.

تعریف دانشجوی ممتاز و ضوابط اجرایی این تبصره، توسط شورای هدایت استعدادهای درخشان در آموزش عالی تعیین و ابلاغ می‌شود.

نظام آموزشی

- تعریف واحد درسی

آموزش در تمام دانشگاه‌های کشور مبتنی بر نظام واحدی است. در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده میشود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس، به همان درس محدود است.

هر واحد درس، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی (یا آزمایشگاهی) ۳۴ ساعت، کارگاهی (یا عملیات میدانی) ۵۱ ساعت، کارآموزی و کارورزی (یا کار در عرصه) ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی (یا دروه تابستانی) و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می‌شود. در مورد رشته‌هایی که دارای پروژه هستند مدت اجرای پروژه متناسب با واحد آن، توسط استاد مربوط تعیین می‌شود.

- سال تحصیلی

هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و عنداللزوم یک دوره تابستانی است و هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش است.

تبصره: مدت امتحانات پایانی نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزء مدت آموزش محسوب نمی‌شود.

- حدود اختیارات دانشگاه در مورد برنامه درسی

تمام دانشگاه‌ها موظفند برنامه های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند. ترتیب دروس با رعایت پیشنیازها، روش تدریس و جابجا کردن مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع برعهده دانشگاه‌هاست.

- ساعات حل تمرین

دانشگاه‌ها می‌توانند در صورت لزوم به تشخیص گروه آموزشی، در هر رشته از دوره های کارشناسی، تا ۲۰ ساعت، در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته تا ۱۰ ساعت به عنوان حل تمرین به ساعات تدریس رشته، در طول دوره بیفزایند.

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

- تعداد واحدها

تعداد واحدهای درسی لازم برای گذراندن هریک از دوره های تحصیلی (بدون محاسبه دروس جبرانی یا پیش نیاز) به شرح زیر است:

دوره های کاردانی بین ۶۸ تا ۷۲ واحد

دوره های کارشناسی پیوسته فنی و مهندسی ۱۳۰ تا ۱۴۵ واحد.

دوره های کارشناسی ناپیوسته ۶۷ تا ۷۲ واحد.

دوره های کارشناسی ارشد پیوسته ۱۷۲ تا ۱۸۲ واحد.

هر دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۱۲ و حداکثر ۲۰ واحد درسی را انتخاب کند. دانشجویان شبانه؛ شاهد و ایثارگر می‌توانند در هر نیمسال حداقل ۱۰ واحد انتخاب کنند.

تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی دانشجو از رعایت شرط انتخاب ۱۲ واحد معاف است.

تبصره ۲: در صورتیکه دانشجوی برای فراغت از تحصیل تنها یک درس باقیمانده داشته باشد با نظر دانشگاه و تأیید استاد مربوط می‌تواند امتحان آن درس را در طول نیمسال از طریق معرفی به استاد بگذراند.

تبصره ۳: اگر دانشجویی یک نیمسال میانگین کل نمراتش حداقل ۱۷ باشد میتواند با نظر دانشگاه در نیمسال بعد حداکثر تا ۲۴ واحد درسی را انتخاب کند. برای دانشجویان دوره شبانه، این حداقل معدل ۱۷ باید با ازای حداقل ۱۴ واحد درسی کسب شده باشد.

تبصره ۴: در مواردی که دانشجوی برای فراغت از تحصیل حداکثر ۲۴ واحد باقی داشته باشد، حتی اگر مشروط باشد با نظر دانشگاه میتواند تمامی واحدهای باقی مانده را در یک نیمسال انتخاب کند. برای دانشجویان دوره شبانه، شرط واحد باقیمانده فوق، حداکثر ۲۰ واحد است

تبصره ۵: تعداد واحدهای انتخابی در دوره تابستانی حداکثر ۶ واحد درسی است.

طول دوره

حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۳ سال و در دوره های کارشناسی پیوسته ۵ سال است. ضمناً دانشجویان روزانه فقط تا ترم ۸ از مزایای آموزش رایگان بهره‌مند می‌شوند و پس از آن ملزم به پرداخت شهریه، مانند دانشجویان شبانه هستند. در صورتی که دانشجوی نتواند واحدهای دوره را در حداکثر مدت مجاز تحصیل با موفقیت بگذراند از دانشگاه مربوط اخراج می‌شود.

حضور و غیاب

- حضور در جلسات درس

حضور دانشجوی در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجوی در هر درس نباید از ۳/۱۶ مجموع ساعات درس تجاوز کند در غیر این صورت نمره دانشجوی در آن درس صفر محسوب می‌شود.

تبصره ۱: در صورتیکه غیبت دانشجوی در هر درس بیش از ۳/۱۶ باشد ولی غیبت موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می‌شود. در این حالت رعایت حد نصاب ۱۲ واحد در طول نیمسال برای وی الزامی نیست. ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب می‌شود.

تبصره ۲: غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیشامد جزو ۳ غیبت مجاز دانشجوی محسوب می‌شود.

غیبت غیرموجه در امتحان هر درس به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می‌گردد. در صورتیکه با حذف درس تعداد واحد از ۱۲ کمتر شود باز هم آن نیمسال جز سوابق دانشجوی لحاظ خواهد شد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسات درس و در امتحان برعهده شورای آموزشی دانشگاه یا کمیته منتخب آن شورا است.

- حذف و اضافه

دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی، فقط در مهلتی کمتر از دو هفته، پس از شروع نیمسال تحصیلی حداکثر دو درس دیگر انتخاب یا دو درس انتخابی خود را حذف یا دو درس دیگر جابه جا نماید، مشروط بر آنکه تعداد واحدهای انتخابی وی از حد مقرر تجاوز نکند.

در صورت اضطرار دانشجوی می‌تواند تا ۵ هفته به پایان نیمسال تحصیلی مانده فقط یکی از درس‌های نظری خود را با تأیید گروه آموزشی مربوط حذف کند، مشروط بر آنکه اولاً غیبت دانشجوی در آن درس بیش از ۳/۱۶ مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً، تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود.

دانشجویانی که در یک نیمسال تحصیلی دو درسی را اخذ کرده باشند که یکی از آنها هم‌نیاز درس دیگر باشد، مجاز نیستند که درس هم‌نیاز را حذف اضطراری کنند.

حذف کلیه درس‌های اخذ شده در یک نیمسال، تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجوی قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد در این صورت نیمسال مزبور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجوی محسوب خواهد شد.

- حذف ترم

حذف کلیه درس‌های اخذ شده در یک نیمسال، تنها در صورتی مجاز است که بنابه تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت نیمسال مزبور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجو محسوب خواهد شد.

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو

- معیارهای ارزیابی

ارزیابی پیشرفت دانشجو در هر درس براساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف درسی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می‌گیرد و استاد هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس است.

تبصره: برگزاری امتحان پایان نیمسال برای هر درس الزامی است.

معیارهای ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو نمره درس است و نمرات دانشجو در هر درس به صورت عددی بین صفر تا بیست تعیین می‌شود.

حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ است. دانشجویی که در هر یک از دروس الزامی مردود شود، در اولین فرصت ملزم به تکرار آن است. با این حال نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین منظور می‌شود.

تبصره: اگر دانشجویی در یک درس اختیاری مردود شد، به جای آن درس می‌تواند از جدول دروس انتخابی در برنامه مصوب، درس دیگری را انتخاب کند.

- اعلام نمرات

استاد موظف است گزارش نمره نهایی هر درس را حداکثر ظرف ۱۰ روز پس از برگزاری امتحان آن درس به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط تسلیم نماید.

اداره آموزش هر دانشکده یا واحد ذیربط در هر دانشگاه موظف است نمرات دانشجویان را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیرقابل تغییر است.

- میانگین نمرات

در پایان هر نیمسال تحصیلی، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال و در پایان دوره تحصیلی، میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه و در کارنامه وی ثبت می‌شود.

تبصره ۱: برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌ها در تمام دروسی که دانشجو برای آن‌ها نمره گرفته است (اعم از ردی یا قبولی) بر تعداد کل واحدهای اخذ شده تقسیم می‌شود.

تبصره ۲: دوره تابستانی، به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی‌شود. نمرات دروسی که دانشجو در دوره تابستانی می‌گذراند، تنها در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب می‌شود. به همین نحو نمرات دانشجو در نیمسالی که الزاما کمتر از ۱۲ واحد انتخاب می‌کند و کسر بودن واحدها خارج از اراده او است نیز مانند دروس تابستانی در میانگین کل او محاسبه می‌شود، ولی آن نیمسال جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب خواهد شد.

- نام نویسی مشروط

میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال تحصیلی نباید کمتر از ۱۲ باشد در غیر این صورت نام‌نویسی دانشجو در نیمسال بعد به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره: هر دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن دانشجو را هر بار به وی کتبا اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط نماید. با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا اظهار بی‌اطلاعی دانشجو از این امر، مانعی در اجرای مقررات نخواهد بود.

دانشجویی که به صورت مشروط نام نویسی می‌کند، جز در آخرین نیمسال تحصیلی حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد.

در صورتی که میانگین نمرات دانشجو در دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته درسه نیمسال متوالی یا ۴ نیمسال متناوب و در دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در دو نیمسال تحصیلی، اعم از متوالی یا متناوب کمتر از ۱۲ باشد در هر مرحله ای که باشد از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه می‌تواند به دانشجویانی که براساس ماده ۲۹ آیین نامه آموزشی در معرض اخراج قرار گرفته‌اند اجازه ادامه تحصیل دهد بشرط آنکه میانگین کلشان کمتر از ده نباشد و بعد از آن دیگر مشروط نگردند.

دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی محروم می‌شود، در صورتی که واحدهای مقطع پایین تر رشته مربوط را تا سقف مجاز با موفقیت گذرانده باشد و میانگین کل او در این واحدها کمتر از ۱۰ نباشد می‌تواند با رعایت سایر ضوابط مربوط مدرک مرسوم مقطع کاردانی را در آن رشته دریافت کند.

دانشجویی که به دلیل مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل محروم می‌شود در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می‌تواند برای تحصیل مجدد در آزمون سراسری شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد. دانشگاه پذیرنده می‌تواند، واحدهائی را که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، با برنامه رشته جدید تطبیق داده و طبق ضوابط این آیین نامه بعضی یا تمام آن‌ها را بپذیرد.

دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیلی در دوره کارشناسی محروم می‌شود، در صورتی که واحدهای مقطع پایین تر رشته مربوط را تا سقف مجاز، با موفقیت گذرانده باشد و میانگین کل او در این واحدها کمتر از ۱۲ نباشد، می‌تواند با رعایت سایر ضوابط مربوط، مدرک مرسوم مقطع پایین تر را در آن رشته دریافت کند.

در صورتی که رشته تحصیلی دانشجو در مقطع پایین تر وجود نداشته باشد و آن رشته فاقد برنامه مصوب باشد، دانشجو می‌تواند بانظر گروه آموزشی مربوط، به یکی از رشته‌های موجود نزدیک به رشته تحصیلی خود، در مقطع پایین تر، در آن دانشگاه یا دانشگاه دیگر، تغییر رشته دهد و پس از تطبیق واحدها با رشته جدید و گذراندن واحدهای کمبود، در آن مقطع فارغ التحصیل شود. بدیهی است که تطبیق واحدها و تعیین دروس کمبود، بر عهده گروه آموزشی دانشگاه پذیرنده است.

دانشجویی که به دلیل مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل محروم می‌شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می‌تواند برای تحصیل مجدد، در آزمون سراسری شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد.

مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

- مرخصی تحصیلی

دانشجو می‌تواند در هر یک از دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته برای ۲ نیمسال متوالی یا متناوب از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

دانشجویان دوره شبانه می‌توانند در هر یک از دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته حداکثر برای دو نیمسال و برای دوره کارشناسی پیوسته حداکثر برای ۴ نیمسال متوالی یا متناوب از مرخصی تحصیلی استفاده کنند.

دانشجوی شبانه در نیمسالی که از مرخصی تحصیلی استفاده می‌کند، موظف است شهریه ثابت نیمسال را بپردازد.

تبصره: مدت مرخصی تحصیلی، جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در هر دوره محسوب می‌شود.

تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی هر نیمسال توسط دانشجو به اداره آموزش دانشکده یا دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره: اداره آموزش موظف است پس از کسب نظر از گروه آموزشی ذیربط قبل از اتمام مهلت نام نویسی، موافقت یا عدم موافقت بادرخواست دانشجوی را کتبا به وی ابلاغ نماید.

- انصراف از تحصیل

ترک تحصیل بدون کسب اجازه از دانشگاه محل تحصیل، انصراف از تحصیل محسوب می‌شود و دانشجوی منصرف از تحصیل حق ادامه تحصیل ندارد.

تبصره: در موارد استثنائی که دانشجوی ترک تحصیل خود را موجه می‌داند باید دلایل آنرا حداقل یک ماه قبل از پایان همان نیمسال به دانشکده ارائه دهد در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل توسط دانشگاه آن نیمسال جزو مرخصی تحصیلی دانشجوی محسوب می‌شود.

دانشجویی که بخواهد از تحصیل منصرف شود باید درخواست انصراف خود را شخصا به اداره آموزش دانشگاه تسلیم نماید این دانشجوی مجاز است فقط برای یکبار در فاصله یک ماه از تاریخ درخواست تقاضای انصراف خود را پس بگیرد پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و دانشجوی پس از آن حق ادامه تحصیل در آن دوره را ندارد.

تبصره ۱: دانشجوی منصرف از تحصیل موظف است به کلیه تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده عمل کند.

کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه می‌تواند با بازگشت به تحصیل دانشجویانی که بدلائیل موجه با ارائه مدارک مستدل حداکثر یک سال برای ثبت نام و ادامه تحصیل مراجعه ننموده اند موافقت نموده و در اینصورت ایشان مشکلی از لحاظ خدمت نظام وظیفه ندارند

تبصره ۲: تحصیل مجدد دانشجوی منصرف از تحصیل موکول به شرکت و قبولی در آزمون سراسری بر اساس ضوابط مربوط است.

انتقال

- تعریف انتقال

انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجوی از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است. (برای اطلاعات بیشتر به آیین نامه نقل و انتقال مراجعه شود).

انتقال از دوره های شبانه به روزانه، از دانشگاه پیام نور به دانشگاه های حضوری (اعم از روزانه و شبانه) و از دانشگاه های غیر دولتی به دانشگاه های دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن با موافقت مبدأ و مقصد بلامانع است.

- دانشجوی میهمان

در مواردی که دانشجوی به طور موقت، ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد می‌تواند با موافقت دانشگاه های مبدأ و مقصد به عنوان دانشجوی میهمان به طور موقت برای مدت معین محل تحصیل خود را تغییر دهد.

مهمان شدن دانشجوی در یک دانشگاه، مشروط براین است که دانشجوی حداقل یک نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبدأ گذرانده باشد.

مهمان شدن دانشجوی در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس به صورت تک درس با نظر دانشگاه مبدأ و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است.

هر دانشجوی در هر رشته می‌تواند حداکثر یک نیمسال در دوره کاردانی یا دو نیمسال در دوره کارشناسی، در یک دانشگاه به طور تمام وقت، به صورت مهمان تحصیل کند. در هر حال نباید تعداد دروسی را که دانشجوی به صورت مهمان (چه به صورت تمام وقت و چه به صورت تک درس) در یک یا چند دانشگاه گذرانده است. از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز کند.

تبصره: انتخاب واحد دانشجوی چه به صورت تک درس و چه به صورت تمام وقت باید با اطلاع گروه آموزشی دانشگاه مبدأ و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

واحدهایی را که دانشجوی مهمان در یک دانشگاه می‌گذراند، عینا در کارنامه او در دانشگاه مبدأ ثبت میشود و نمرات آنها در محاسبات میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور خواهد شد.

مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی مهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبدأ صادر می‌شود.

دانشجو در طول دوران تحصیل در مقطع کاردانی و کارشناسی می تواند با داشتن شرایط زیر و موافقت گروه آموزشی ذریبط از یک رشته به رشته دیگر در یک گروه آزمایشی و همان دانشگاه تغییر رشته دهد:

- ۱- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.
 - ۲- نمره آزمون ورودی متقاضی از نمره آزمون پایین ترین فرد پذیرفته شده در سهمیه و رشته مورد تقاضا در همان سال کمتر نباشد.
 - ۳- با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد.
- تبصره ۱: تغییر رشته دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد دارند با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذریبط امکان پذیر است.
- تبصره ۲: تغییر رشته به رشته‌هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاص پیش‌بینی شده است، موقوف به احراز شرایط مربوط است.
- تبصره ۳: دانشجو در هر یک از مقاطع تحصیلی تنها یک بار می‌تواند تغییر رشته دهد.

تغییر رشته در مقاطع تحصیلی هم سطح، صورت می‌گیرد در غیر اینصورت فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین تر امکان پذیر است. در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین فرصت در رشته جدید نام‌نویسی کند و پس از نام‌نویسی، دانشجو حق بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

اقدام نکردن دانشجو به نام‌نویسی در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می‌شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می‌گردد.

دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل سازی می‌شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می‌شود که به تشخیص گروه آموزشی، با دروس رشته جدید اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۴: دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می‌شود، ولی نمرات دروس پذیرفته نشده بدون احتساب در میانگین در کارنامه دانشجو باقی می‌ماند در این حال چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد، جمعا به عنوان یک نیمسال مشروطی برای دانشجو در رشته جدید منظور می‌شود.

تبصره ۵: در صورتی که تعداد واحدهای دروس پذیرفته نشده دانشجو، در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای مورد نیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل، از وی سلب کند با تقاضای تغییر رشته او موافقت نمی‌شود.

- فراغت از تحصیل

دانشجویی که کلیه واحدهای درسی یکی از دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته را طبق برنامه مصوب و براساس مقررات این آیین نامه با موفقیت گذرانده باشد فارغ التحصیل آن دوره شناخته می‌شود.

تبصره ۱: تاریخ فراغت از تحصیل روزی است که آخرین نمره درسی دانشجو توسط استاد به اداره آموزش دانشکده یا دانشگاه تحویل می‌شود.

هر دانشگاه موظف است زمان خاصی در هر نیمسال را بر اساس تبصره ۱ ماده ۶۴ و نیز بر اساس الزام ارسال گزارش نمره نهایی هر درس حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز پس از برگزاری امتحان توسط استادان محترم، برای فراغت از تحصیل دانشجویان تعیین نموده مقدمات آن را فراهم سازد.

کلیه دانشجویانی که در پایان نیمسال اول هر سال تحصیلی فارغ التحصیل می گردند تاریخ فراغت از تحصیل آنان ۱۱/۱۵ همان سال و دانشجویانی که در پایان نیمسال دوم هر سال تحصیلی فارغ التحصیل می گردند تاریخ فراغت از تحصیل آنها ۴/۱۵ همان سال و

دانشجویانی که با اخذ واحدهای درسی در دوره تابستانه در پایان این دوره فارغ التحصیل می گردند تاریخ فراغت از تحصیل آنان ۶/۱۵ همان سال خواهد بود.

دانشجویانی که درسی را به صورت معرفی به استاد اخذ نمایند و نمره آن حداکثر یک ماه و نیم پس از تاریخ فراغت از تحصیل در همان نیمسال اخذ شده به آموزش کل اعلام شود تاریخ فراغت از تحصیل چنین دانشجویانی به ترتیب ۱۱/۳۰ و ۴/۳۰ و ۶/۳۰ می باشد. در غیر این صورت تاریخ فراغت از تحصیل چنین دانش آموختگانی پایان همان نیمسال اخذ شده که موفق به گذراندن دروس مذکور شده اند خواهد بود.

تبصره ۲: با توجه به تبصره ۱ و رعایت دقیق ماده ۲۴ ضرورت دارد، هر دانشگاه در هر نیمسال زمان خاصی را برای اعلام فراغت از تحصیل دانشجویان تعیین و مقدمات آن را فراهم سازد.

میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره تحصیل، باید حداقل ۱۲ باشد، تا در رشته تحصیلی خود حسب مورد مدرک کاردانی یا کارشناسی دریافت کند. در صورتی که میانگین نمرات دانشجو از ۱۲ کمتر باشد، چنانچه از نظر طول تحصیل مانعی نداشته باشد می تواند، حداکثر تا ۲۰ واحد درسی از درسهایی را که با نمره کمتر از ۱۲ قبول شده است در یک نیمسال تحصیلی (در دوره کاردانی) و ۲ نیمسال تحصیلی (در دوره کارشناسی)، مجددا انتخاب و آن درس را تکرار کند تا میانگین کل خود را جبران نماید. در این صورت نمرات دروس تکراری علاوه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل نمرات او محسوب می شود.

تبصره ۳: دانشجویی که نتواند یا نخواهد از مقررات مذکور در این ماده استفاده کند یا علی رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل نمرات خود را جبران نماید، در صورتی که در مقطع کارشناسی پیوسته باشد، براساس ماده ۳۰ می تواند با اخذ مدرک مقطع تحصیلی پایین تر فارغ التحصیل شود.

دانشجویی که به علت مشروط شدن یا به هر دلیل دیگر از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی محروم یا منصرف می شود در صورتی که حداقل ۷۰ واحد درسی را با نمره قبولی گذرانده باشد، صرف نظر از میانگین کل واحدهای گذرانده شده می تواند مدرک کاردانی در همان رشته دریافت کند.

طبق آئین نامه ادامه تحصیل فارغ التحصیلان رتبه اول دوره کارشناسی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور مصوب ۷۲/۱۰/۲۲ وزارت فرهنگ و آموزش عالی، فارغ التحصیلان رتبه اول مشمول این آیین نامه می توانند، با احراز سایر ضوابط مربوط به تحصیلات تکمیلی وزارت، از مزایای این آیین نامه برای ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر استفاده کنند.

- انصراف از تحصیل

ترک تحصیل بدون کسب اجازه از دانشگاه محل تحصیل، انصراف از تحصیل محسوب می شود و دانشجوی منصرف از تحصیل، حق ادامه تحصیل ندارد.

دانشجوی منصرف از تحصیل موظف است به کلیه تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، عمل کند.